

گذار به اقتصاد دانش‌بنیان، رویکردی استراتژیک برای توسعه پایدار در قرن بیست و یکم محسوب می‌شود. در این میان، نهادهای علمی به‌عنوان کانون‌های اصلی تولید علم، دانش فنی و تربیت سرمایه انسانی متخصص، نقشی محوری ایفا می‌کنند. نقش این نهادها صرفاً به تولید مقالات پژوهشی محدود نمی‌شود، بلکه فراتر از آن، در نوآوری، توسعه فناوری‌های جدید، و توانمندسازی نیروی کار برای ورود به صنایع پیشرفته، حیاتی است. در فضای اقتصادی ایران، نهادهای علمی با چالش‌های متعددی روبرو هستند. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، شکاف میان یافته‌های علمی و نیازهای عملی صنعت و بازار است. بسیاری از پژوهش‌های انجام شده در دانشگاه‌ها، فاقد جهت‌گیری کاربردی یا پتانسیل تجاری‌سازی هستند. این مسئله، ناشی از عوامل متعددی از جمله عدم تناسب نظام ارزیابی و تشویق اعضای هیئت علمی با رویکردهای نوآورانه، محدودیت منابع مالی برای تحقیقات توسعه‌ای، و نبود سازوکارهای مؤثر برای انتقال فناوری از دانشگاه به صنعت است. برای تقویت نقش نهادهای علمی در اقتصاد دانش‌بنیان، لازم است سیاست‌گذاری‌ها به‌گونه‌ای اصلاح شوند که هم‌افزایی میان دانشگاه، صنعت و دولت افزایش یابد. ایجاد پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، و دفاتر انتقال فناوری، گام‌های مثبتی در این راستا بوده‌اند، اما اثربخشی آن‌ها نیازمند ارزیابی مداوم و بهبود فرآیندهاست. همچنین، تشویق به کارآفرینی دانشگاهی، حمایت از شرکت‌های زایشی (Spin-off)، و تسهیل فرآیند ثبت اختراع و مالکیت فکری، می‌تواند به تحقق پتانسیل کامل نهادهای علمی در توسعه اقتصاد دانش‌بنیان کمک شایانی کند. در نهایت، تمرکز بر پژوهش‌های مسئله‌محور که پاسخگوی نیازهای واقعی جامعه و صنعت باشند، ضرورت دارد.